

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษา และวิเคราะห์เกี่ยวกับบทบาทของชุมชนที่ควรจะเป็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดจนสภาพปัจจุบันและปัญหาของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน และความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของชุมชนที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

3.1 ลำดับขั้นตอนในการวิจัย

ลำดับขั้นตอนในการวิจัย ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

- 1) ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของโรงเรียนกับชุมชน จากเอกสารตำราบทความและนโยบายกรมสามัญศึกษา
- 2) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) กำหนดทิศทางและขอบเขตของการวิจัย
- 4) กำหนดกลุ่มประชากร
- 5) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 6) เสนอกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาแก้ไข และให้คำแนะนำเครื่องมือที่ใช้
- 7) นำเสนอเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบ แก้ไขให้คำแนะนำ
- 8) นำเครื่องมือไปทดลองใช้และปรับปรุง
- 9) นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล
- 10) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผล
- 11) สรุปและนำเสนอผลการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จำนวนทั้งสิ้น 73 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 32 โรงเรียน ขนาดกลาง 32 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 9 โรงเรียน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ เนื่องจากต้องการให้การเก็บรวบรวมข้อมูลมีความถูกต้องสมบูรณ์ และอยู่ในวิสัยที่ผู้วิจัยสามารถดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนั้นเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นตาม วัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดของการวิจัย และได้รับการแนะนำตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง จากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญจนได้แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยที่สมบูรณ์ มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

1) ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือคือ

- (1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี การบริหารของ Gurich งานวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร
- (2) กำหนดกรอบแนวคิด ประเด็นหลัก ประเด็นย่อย และขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- (3) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- (4) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไข
- (5) เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ที่นำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

2) โครงสร้างและลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดสร้างขึ้นเองตามวัตถุประสงค์ และจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) เรื่องการศึกษาบพบาทของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ซึ่งภายในแบบสัมภาษณ์จะมีอยู่ 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ด้านสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ จะประกอบด้วย

- 1) ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ให้สัมภาษณ์
- 2) เพศ
- 3) อายุตัว
- 4) อายุราชการ
- 5) ระดับการศึกษาสูงสุด
- 6) ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่ผู้บริหารในโรงเรียนปัจจุบัน

ตอนที่ 2 ด้านสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน ประกอบด้วยข้อสัมภาษณ์ในด้าน

- 1) การบริหารทั่วไป แยกออกเป็น
 - (1) การกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาโรงเรียน
 - (2) การจัดองค์การ
 - (3) การบริหารงานบุคคล
 - (4) การอำนวยการ/การตัดสินใจสั่งการ
 - (5) การประสานงาน
 - (6) การรายงานผล
 - (7) การบริหารงบประมาณ
- 2) ด้านวิชาการ
- 3) ด้านอาคารสถานที่ แยกออกเป็น
 - (1) การจัดสร้างอาคารสถานที่
 - (2) การใช้อาคารสถานที่
 - (3) การบำรุงรักษาอาคารสถานที่

- (4) การควบคุมดูแลอาคารสถานที่
- (5) การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่
- 4) ด้านการบริหารกิจการนักเรียน แยกออกเป็น
 - (1) การรับนักเรียน
 - (2) การจัดบริการและให้สวัสดิการต่าง ๆ แก่นักเรียน
 - (3) การรักษาวินัย และควบคุมความประพฤติของนักเรียน
 - (4) การจัดกิจกรรมนักเรียน

ในแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 ทั้งหมดทั้ง 4 ด้าน ในแต่ละข้อย่อยจะมีข้อสัมภาษณ์ที่สอบถามเกี่ยวกับแต่ละข้อย่อยนั้น โดยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบได้ 2 ขั้นตอนคือ

- 1) เลือกได้ 2 แนวทางว่ามีหรือไม่มี เกี่ยวกับข้อสัมภาษณ์ที่สอบถามในประเด็นนั้น ๆ ในโรงเรียนของผู้ถูกสัมภาษณ์
- 2) ถ้าเลือกแนวทางว่า ไม่มีให้ข้ามไปตอบในข้อต่อไป ถ้าเลือกแนวทางว่ามี ก็ให้ตอบในทิศทางหรือข้อเท็จจริงที่ควรจะเป็น ที่ผู้ถูกสัมภาษณ์เห็นว่าถูกต้องในโรงเรียนของตัวเอง โดยสามารถเลือกคำตอบได้มากกว่า 1 คำตอบในแต่ละข้อย่อยนั้น ๆ
- 3) ด้านปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน โดยจะมีข้อสัมภาษณ์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เลือกตอบได้ 14 ข้อ โดยสามารถตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก
- 4) ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของชุมชนที่พึงประสงค์ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีข้อสัมภาษณ์นั้นจะถามในลักษณะให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบเป็นข้อคิดเห็นแบบปลายเปิด (Open-ended) แสดงความคิดเห็นได้อย่างน้อย 3 ข้อ

3) คุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมานำเสนอกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งทางคณะกรรมการได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และภาษา สำนวน ที่ใช้ตลอดจนพิจารณาในแต่ละข้อกระทง เสร็จแล้วนำเครื่องมือที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ทำการตรวจสอบอีกครั้ง และเมื่อได้เครื่องมือกลับคืนมาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือมาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงอีกครั้งตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยวิธีนัดหมายเวลา และชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และกิจกรรมที่ต้องการดำเนินการร่วมกับผู้วิจัยในระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2539

ขั้นตอนที่ 2 ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารในแต่ละโรงเรียนด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องมือซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ ตามสถานที่ที่นัดหมายในระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2539 จนครบทุกโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 ของการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ในแต่ละด้านดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ด้านสภาพของผู้ให้สัมภาษณ์วิเคราะห์โดยการหาความถี่ ค่าร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 ด้านสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน ซึ่งแบ่งออกเป็นอีก 4 ข้อย่อย และในแต่ละข้อย่อยได้แยกแยะแต่ละประเด็น วิเคราะห์โดยการหาความถี่ ค่าร้อยละ

ขั้นตอนที่ 3 ด้านปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน วิเคราะห์โดยการหาความถี่ ค่าร้อยละ

ขั้นตอนที่ 4 ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของชุมชนที่พึงประสงค์ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา วิเคราะห์โดยการรวบรวมปัญหา ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นที่เหมาะสมกับแบบสัมภาษณ์ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สำหรับการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในกรณีที่เกิดเป็นร้อยละนั้น ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของกรมสามัญศึกษา โดยใช้เกณฑ์การแปลผลคือ การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างแบบสำรวจ แบบสอบถาม การกำหนดแนวนโยบายไปปฏิบัติ ใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำมาจัดอันดับตามค่าร้อยละจากมากไปหาน้อย เรียงลำดับตามความสำคัญ

3.6 การนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรทั้งหมดที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์
ที่มีโครงสร้างแล้วนำข้อมูลที่ได้ในแต่ละขั้นตอนในเครื่องมือมาวิเคราะห์และจะนำเสนอในรูปแบบของ
ความเรียงประกอบตาราง ตามลำดับขั้นตอนในการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
เป็นหลัก ซึ่งจะได้นำเสนอในบทต่อไป